

Отже, в умовах сучасних реалій діяльності вітчизняних підприємств СВД є викликом для багатьох суб'єктів господарювання. Більш того, окремої уваги потребує належним чином організовані облік та процес звітування про СВД, джерелами інформації для яких є дані фінансового, управлінського та податкового обліку на підприємстві. Побудова моделі обліку СВД вирізняється від інших видів обліку цільовим спрямуванням, завданнями та принципами його провадження.

Список використаних джерел

1. Будько О.В. Облік соціально відповідальної діяльності як інформаційна основа управління сталим розвитком підприємства. *Економічна наука. Серія: Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 20. С. 33–38.
2. Дубініна М.В., Галкін В.В., Трум О.Ю., Височанська А.В. Соціальний облік: закордонний та вітчизняний досвід. *Modern Economics*. 2019. № 13. С. 85–89.
3. Король С.Я. Теоретичні засади соціального обліку. *Облік і фінанси*. 2016. № 2 (72). С. 29–34.
4. Полянська О.А. Облік соціальної відповідальності в умовах стійкого розвитку. *Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту в Україні: теорія, методологія, організація: збірник тез доповідей учасників XVII Всеукраїнської наукової конференції*. К.: ДП «Інформ. – аналіт. агентство». 2019. С. 62–65.
5. Руденко О.В., Кондратюк О.М., Горєва А.С. Соціальна відповідальність бізнесу: сутність, обліковий аспект та нефінансова звітність. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2020/104.pdf.

Серкізюк У.А.,

1 курс, освітній ступінь «Магістр», обліково-фінансовий факультет
Науковий керівник: **Лугова О.І.**,
канд. екон. наук, доцент кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ

Згідно із Законом України «Про фермерське господарство» [1] на фермерське господарство поширюється вимога обов'язкового ведення бухгалтерського обліку та подання фінансової звітності. Фермерські господарства найчастіше є невеликими за розмірами і масштабами

діяльності, оскільки утворюються членами однієї родини і відносяться до суб'єктів мікро підприємництва та малих підприємств. Тому і облік у фермерських господарствах має бути максимально спрощеним та скороченим. Разом з тим, облікова система фермерського господарства повинна надавати інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів фермерського господарства, та відповідати вимогам.

Для врівноваження витрат на організацію і ведення обліку з корисністю від нього фермерським господарствам на законодавчому рівні дозволено самостійно здійснювати вибір форми обліку. Однак цей вибір фермерські господарства здійснюють з урахуванням обмежень. Облік за простою формою для фермерських господарств передбачає накопичення даних відповідно до потреб управління господарством без використання подвійного запису. Проста форма обліку зобов'язує неодмінне документування усіх господарчих операцій, ведення аналітичних відомостей обліку тварин та основних засобів за наявності у фермерського господарства таких видів активів [2].

Значення і необхідність обліку у фермерських господарствах обумовлюється, з одного боку, потребою в інформації про наявне в господарстві майно, стан зобов'язань, обсяги виробництва продукції, доходи, витрати, фінансові результати, а з іншого – необхідністю обґрунтування суми податків до бюджету, складання і подання фінансової звітності.

Бухгалтерський облік у фермерських господарствах має бути нескладним та мати потенційну інформативність, забезпечувати їх розвиток. У відповідності до діючого законодавства всім підприємствам, у тому числі фермерським господарствам, надано право самостійно визначати облікову політику. Облікова політика підприємства є тим важливим інструментом, завдяки якому існує можливість розумного поєднання державного регулювання і власної ініціативи підприємства в питаннях організації та ведення бухгалтерського обліку [3].

Вибір форми бухгалтерського обліку має бути затверджений наказом про облікову політику, що дасть змогу нормативно закріпити на внутрішньому рівні основні правила, які регламентують організацію облікового процесу фермерського господарства. Як свідчать дані анкетування, 88% фермерських господарств, як правило, які належать до суб'єктів мікро підприємництва, не мають чітко встановленої облікової політики, оскільки облік у них веде фермер або інший член господарства, який не має відповідної бухгалтерської підготовки. Великі фермерські господарства, де облік здійснює бухгалтер чи аудиторська фірма, мають визначену облікову політику, яка за даними анкетування у 12% господарств затверджена наказом про облікову політику.

Крім оформлення облікової політики, кожна форма організації обліку має свою специфіку, переваги та недоліки. Отже, найдорожче оплачуються послуги виконання робіт аудиторськими фірмами, тому на практиці їх використовують нечасто. Найбільш ефективно використовувати послуги штатного бухгалтера для середніх та великих господарств, а для сімейних господарств з незначними обсягами діяльності – використовувати послуги бухгалтера підприємця.

Основні етапи облікового процесу опрацювання інформації про господарську діяльність фермерського господарства подано поділяють на такі етапи:

I етап. Первинне документування. Типові форми первинних документів, затверджені Держкомстатом України. Спеціалізовані форми первинних документів, затверджені Міністерства аграрної політики та продовольства України.

II етап. Система реєстрів відповідно до обраної форми обліку. Систематизація первинної інформації в реєстрах певної форми та змісту, призначених для відображення наявності й руху засобів підприємства, джерел їх утворення, процесів господарської діяльності та їх результатів.

III етап. Формування фінансової звітності. Перенесення зведеної інформації з реєстрів за інформацією рахунків до відповідних статей звітності (загальна система фінансової звітності, Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва; Спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва).

Сьогодні бухгалтерський облік у фермерських господарствах ведуть відповідно до Методичних рекомендацій з організації та ведення бухгалтерського обліку в селянських (фермерських) господарствах №189 [4] за однією з форм: простою, спрощеною, бухгалтерський облік за спрощеним Планом рахунків, а також на загальних засадах.

Методичні рекомендації №189 потребують доопрацювання та вдосконалення, виходячи із змін у податковому законодавстві. Фермерські господарства можуть використовувати спрощену форму, передбачену Методичними рекомендаціями № 189 або Методичними рекомендаціями № 422 [5]. У разі застосування спрощеної форми обліку за Методичними рекомендаціями № 189 пропонується вести Журнал реєстрації господарських операцій, в який записи здійснюються на основі первинних і зведених облікових документів із відображенням суми операції на рахунках бухгалтерського обліку. Перед складанням фінансової звітності відповідно до Методичних рекомендацій № 189 передбачено застосування реєстра під назвою Журнал–Головна, в якому передбачено 40 граф. Разом з тим, класична форма бухгалтерського обліку, відома під назвою свого основного реєстру «Журнал–Головна», виступає одночасно і хронологічним Журналом для послідовного запису здійснюваних операцій,

і головною книгою, де підсумовуються обороти та залишки по всіх рахунках на кінець місяця для балансу [5, 6].

Великі фермерські господарства ведуть облік згідно з національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Крім того, малі фермерські господарства, які є платниками єдиного податку та не зареєстровані платниками податку на додану вартість ведуть бухгалтерський облік за Методичними рекомендаціями із застосуванням реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами № 720 [7].

Отже, існуюча різновекторність методичного забезпечення бухгалтерського обліку фермерського господарства, по-перше, ускладнює вибір оптимальної форми ведення обліку, а по-друге, перешкоджає процесу уніфікації та взаємоузгодження звітності фермерських господарств.

Вибір форми бухгалтерського обліку, з одного боку, має прямий вплив на задоволення інформаційних потреб внутрішніх користувачів інформації даними про діяльність фермерського господарства, а з іншого боку складання фінансової звітності.

Список використаних джерел

1. Про фермерське господарство : Закон України від 19.06.2003 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text> (дата звернення: 12.05.2023).
2. Сук Л. К. Форми обліку для підприємств малого бізнесу. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Економіка*. 2011. Вип. 10. С. 39 – 46.
3. Чебан Ю. Ю., Лугова О. І., Боєва О. В. Особливості формування облікової політики сільськогосподарських підприємств: методологічний аспект. *Молодий вчений*. 2015. № 2 (17). С. 1447-1450.
4. Про затвердження Методичних рекомендацій з організації та ведення бухгалтерського обліку в селянських (фермерських) господарствах: Наказ Міністерство аграрної політики від 02.07.2001 р. № 189. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0189555-01#Text> (дата звернення: 12.05.2023).
5. Про затвердження Методичних рекомендацій по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами: Наказ Міністерства фінансів України від 25 червня 2003 р. № 422. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0422201-03#Text> (дата звернення: 12.05.2023)
6. Дубініна М.В., Скорозінська А.В. Особливості методології облікових процесів щодо порядку закриття бухгалтерських рахунків в сільськогосподарських підприємствах. *Молодий вчений*. 2015. №2 (6). С.1048-1052.

7 Про затвердження Методичних рекомендацій із застосування реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами: Наказ Міністерства фінансів України від 15 червня 2011 р. № 720. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0720201-11#Text> (дата звернення: 12.05.2023).

Сидорчук І.С.,
1 курс, факультет економіки і підприємництва
Науковий керівник: **Ратушна О.П.,**
канд. екон. наук, доцент кафедри обліку і оподаткування
Уманський національний університет садівництва
м. Умань

ОСОБЛИВОСТІ ГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ СУБ'ЄКТАМИ МАЛОГО БІЗНЕСУ

В діяльності суб'єктів господарювання одне з найважливіших місць займають розрахунки. Це взаємодія з іншими суб'єктами господарювання, органами державної влади, банками і іншими фінансовими установами, працівниками тощо. Розрахунки можуть бути як в грошовій так і негрошовій формі (бартер, взаємозалік).

Для суб'єктів господарювання які перебувають на спрощеній системі оподаткування і є платниками єдиного податку першої-третьої груп статтею 291 п. 6 Податкового кодексу України (ПКУ) передбачено, що розрахунки за відвантажені товари (виконані роботи, надані послуги) виконуються в грошовій формі - готівковій або безготівковій (у тому числі з використанням електронних грошей). Тому для суб'єктів малого бізнесу грошові розрахунки є важливою складовою їх діяльності та мають певні особливості при їх організації.

Для суб'єктів господарювання малих підприємств дохід є основним показником, який дозволяє їм перебувати на спрощеній системі оподаткування, а для третьої групи є базою нарахування єдиного податку.

Відповідно до п. 11. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні від 29.12.2017 р. № 148 (Постанова 148) «готівка, що надходить до кас, оприбутковується в день одержання готівки в повній сумі, і повинна бути відображена фізичними особами-підприємцями в книзі обліку доходів/книзі обліку доходів і витрат у довільній формі шляхом помісячного відображення отриманих доходів у порядку, визначеному Податковим кодексом України» [5]. Документами, які підтверджують дохід фізичної особи - підприємця, є документи, що підтверджують надходження коштів на поточний рахунок у банку або